

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
EGÉSZ ÉVRE 16.- K | FÉL ÉVRE 8.- K
NEGYED ÉVRE 4.- K

FŐSZERKESZTŐ:
DR. BISCHITZ BÉLA
ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, V., SAS-UTCA 20.
TELEFON 108-00.
HIRDETÉSEK mm. SZÁMÍTÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT.

Olvasóinkhoz !

A háboru kitört s rendkívüli ember- és anyagszükségletével ugyszólván minden erőt elvon a békés polgári munkától. A harcrakészülődés bennünket is érzékenyen érint. Segédszerkesztőnk, munkatársaink és mellékszemélyzetünk egyrésze a harctérre vonul. Nagy erőmegfeszítéssel az ő munkájukat még csak pótolni tudnánk, azonban nyomdánkban is üresen állnak a szedőasztalok. Ilyen viszonyok közt lapunkban ezután csakis a legfontosabb közlésekre szorítkozhatunk. „A BANYÁSZ” a háboru alatt a szokottnál kisebb terjedelemben jelenhet meg. Midőn ezt közönségünknek tudtul adjuk, egyttal ígérjük, hogy a normális viszonyok helyreállta után majd fokozott erővel igyekszünk szolgálni azt a rendkívül fontos hivatást, amelyet lapunk a bányász- és kohóipar terén évek óta olyan általános meglegedésre tölt be.

A SZERKESZTŐSÉG.

Háboru.

Megtörtént a hadüzenet.

Következik a fegyverek mérkőzése. Jön, közeleg a háboru, félbeszakítja a békés munkát és elvon minden lehető szellemi, anyagi erőt a szorgalmas ipartól.

A nemzet mérkőzésénél szüksége van minden épkézláb fiára, minden anyagi erőforrására. A háboru onnan vesz mindent, ahonnan tud, mert a nemzet létérdeke, hatalma forog kockán.

Mi nem kerestük a háborut, amely rengeteg élet és érték megsemmisülését vonja maga után, de nem kerülhettük el, ha csak ennek a nemzetnek létét, anyagi boldogulását nem akartuk kétségessé tenni. Még abban az esetben is, ha a harcot sikerül galád ellenségünk területére lokalizálni, meg fogja azt érezni gazdasági életünk. Érinteni fogja a pusztulás bányász- és kohóiparunkat is.

A mozgósítással együtt jár a polgári forgalom és teherszállítmányok korlátozása. A fővároshoz közelfekvő szénbányák érzik meg legjobban a mozgósítást.

Az első most a katonaság és a hadianyag.

A termelést tehát, ha csak nem akarnak részletre dolgozni, szénbányáinknak meg kellett szorítaniok. Amíg a hadtestek fölvonulása meg nem történik, addig szó sem lehet zavartalan szállításról.

A bányász- és kohómérnökök fiatalabb része már az első behívásra otthagya üzemét. A bányász- és kohómunkásság ezrével indult el a harctérre.

A munkáskéz hiánya tehát érezhetőbb lesz, mint bármikor. Igaz, a gyárak redukált üzemével kapcsol-

atosan a szénkereslet is alább fog szállani. Maga a kohóipar is kénytelen lesz a csökkent bányatermelésnek megfelelőleg megszorítani az üzemét.

A vasutak, hajók megfeszített forgalma mellett több szénre is lesz ezeknek a vállalatoknak szüksége.

A hadfőlszerelési gyárak munkája a háboru szükségleteivel megkétszereződött. Ezeknek tehát több szén és több nyerskohóterményre lesz szükségük.

A bányász- és kohóüzemek munkája tehát főként arra irányul, hogy elsősorban ezeket a gyárakat lássák el tüzelőanyaggal és kohóterménnyel.

Ebből a szempontból a bányász- és kohóipar most a háboru alatt igen fontos szerepet tölt be.

Gondoskodás történt, hogy a szénbányáknak elegendő mérnök és munkás maradjon otthon, hogy a széntermelés meg ne akadjon.

Még szerencse, hogy ebben az időben szakadt ránk a hadviselés súlyos terhe, amikor a szénkereslet amugy is lanyha. Különben igen nehezen sikerült volna a piacot ellátnunk szénnel.

A háboruval járó élelmiszer-szükség kissé meg fogja nehezíteni bányász- és kohótelepeink élelmezését, mert ezeken a helyeken nagy élelmiraktárak nem tarthatók.

A bányák robbantószer szükségletét fedezni szintén nem lesz könnyű, mert a robbantóanyagok a hadseregnek szükségesek. Ugyancsak baj lesz a benzinnel, mert a hadsereg lefoglalta automobiljai számára a benzint.

Azonban nem hisszük, hogy a vezető, intéző körök meg ne találják a módot a bányász- és kohóművek elsőrendű anyagszükségleteinek kielégítésére. Biztosítani kell ezeket az anyagokat a bányáknak, hogy el tudják szénnel és fémmel látni azokat a gyárakat és közműveket, amelyek a nagy tömegek életszükségletét képező cikkeket és a hadseregnek szükséges hadianyagokat állítják elő.

A nagyobb mérvű üzemredukció következtében bányáink egy részét legalább egy időre föl kellene hagyni.

Az újraindítás kétségtelenül nagy anyagi áldozatokkal fog járni. Különösen áll ez szénbányászatainkra. Szerencse, hogy ma már a tűz- és vízveszély ellen úgy tudunk védekezni, hogy erről az oldalról nagyobb veszélytől nem kell tartanunk.

Sok szépen indult tervet fog hátravetni a háboru. Itt-ott érzékeny károkat is okozhat.

Mindent összevetve azonban, bányász- és kohóiparunkat nem fogja létföltételeiben megtámadni még egy hosszabbra nyuló hadviselés sem.

A bonyolult és örökös háboruval fenyegető külügyi helyzet válságba sodorta gyáripárunkat. Ez a válság érzékenyen érintette bányász- és kohóiparunkat is.

Egy nem egészen jó kilátásokkal kecsegtető gazdasági év közepén szakadt reánk a háború. Ha pusztításokkal fog is járni, nyugodt lélekkel kell elviselnünk, mert az elmúlt évek bizonytalanságánál még egy hosszú háború is jobb.

Végeredményben a háború után bekövetkező tiszta helyzettel és bizonyos gazdasági föllendüléssel bányá- és kohóiparunk, de egész gazdasági életünk is csak nyerhet.

A harcot ránk kényszerítették. Önerzetünknek, hatalmunknak feláldozása, létünknek kockáztatása nélkül nem térhettünk ki a fegyverek döntése elől.

Győzelmesen kell megvívunk ezt a harcot!

Meg fogjuk vinni, mert a vér- és pénzáldozat után el kell jönni a győzelemnek, a békének és a gazdasági felvirágzásnak!

Bányászaltisztek egyesülete.

Irta: *dr. Hajdu Lajos*, m. kir. főbányabiztos.

A rohamosan fejlődő bányá- és kohóipari élet hovatovább érezhetővé teszi annak szükségességét, hogy az iskolai tanulmányok az ipari élet gyakorlati követelményeivel összhangba hozassanak, illetve pótolassanak. Bányászatunk és kohászatunk üzemének s az üzemek körében megoldandó változatos földadatok gyakorlati megoldásának terhe a bányá- és kohóaltisztek vállain nyugszik. A szellemi és nagyobb ipari gócponttól távol eső bányahelyek alkalmazottai elszigeteltségük dacára is tehetnek szert egyéni ambíciójuk szerint bizonyos mérvű újabb szakismeretekre, de kétségtelen, hogy az ismereteknek ily módon való gyűjtése fáradságosabb, költségesebb, többé-kevésbé hiányos, mindenképp pedig egyoldalú fog lenni.

Az egyesülésben oly erkölcsi és anyagi erő rejlik, hogy azt sem az alkalmazottaknak, sem pedig a vállalatoknak figyelmen kívül hagyni, vagy épp mellőzni, saját jól felfogott érdekükben nem szabad. Bányá- és kohóaltiszteink anyagi és szellemi közérdekei máig is ugyszólván teljesen el vannak hanyagolva. Nincsenek megnyitva részükre a biztos és helyes irányu fejlődésnek azon csatornái, amelyek sokoldalú és fontos működésük révén ama gyakorlati előnyöket és követelményeket, amelyeket minden ipari üzem létérdeke egyként megkíván, előnyösen szolgálhatnak. Hogy egy hivatásának magaslatán álló képzett és megelégedett altiszti karral mily előnyöket lehet elérni, azt vállalataink jól tudják, valamint azt is, hogy az ezer karu ipari társadalomnak gerincét éppen az altisztek képezik.

Az egyesülés szükségességét üzemi embereink már régebben belátták, amikor mintegy 25 év előtt megalakították Selmecbányán a bányáaltisztek egyesületét. Ez egyesület jelenleg mintegy 200—250 taggal működik és sajnos, elszigeteltsége és kevés taglétszáma miatt nem azon hatállyal, hogy azon reményeket, amelyeket derék megalapítói és fentartói hozzáfűztek, beváltani vagy megközelíteni képes volna. Tényekből merített meggyőződéssel állíthatjuk, hogy az egyesület vezetői minden rendelkezésükre álló helyes eszközt megragadtak arra nézve, hogy bányá- és kohóiparunk fejlődését és így saját boldogulásukat is előmozdithassák. Elérendő hazafias közgazdasági céljaikat és eszméiket propagáló szaklapjuk nem tudott gyökeret verni, idő előtt megszűnt, pedig ha a bányászat és kohászat

szolgáltatásban álló s hivatalosan kimutatott 2200 altiszttel, esetleg a finomító üzemek altisztikarával is egy akarat- tal összefog és kezét kézben erős láncot alkotva sikra lép, oly erős falanxot alkothattak volna, amely minden időben erős támaszául szolgálhatna a bányá- és kohóipari élet egészséges fejlődésének. Kétségtelen, hogy az altisztek képviselik azon értékes elemet, amely első- sorban hivatva van gyakorlati bányászatunkat és kohász- zatunkat nemcsak erejében fentartani, hanem erélye- sen tovább fejleszteni is. Éppen azért az altisztek nem elszigeteltségben, a szellemi és ipari élet gócpontjától távol, hanem annak fokozatában is országosan állitan- dók lábra, illetve szervezendők.

Budapestnek oly szerencsés fekvése van s amellet a közlekedés oly előnyös, hogy innen minden bányamű egyformán gyorsan megközelíthető és emellett mint az ország minden irányu szellemi életének központja, egyenesen predestinálva van arra, hogy országos szervezetek központjául szolgáljon. Véleményünk szer- int altiszteinknek mindazon anyagi és szellemi esz- közök rendelkezésükre állhatnak, amelyek közérdekű céljaik helyes megvalósítását hivatva vannak előmoz- ditani, természetesen az esetben, ha erős összetartás, némi áldozatkészség és agilis vezetőség szerencsés megnyerése és kiválasztása ennek alapul szolgálhat. Szükséges tehát, hogy az egyesület székhelye Buda- pestre helyeztessék -át, továbbá, hogy az egyesület körébe az ország összes bányá-, kohó- és finomítómű- veinek altisztejei lehetőleg bevonassanak, végül, hogy vidéki szervezetek létesíttessenek s ezenkívül a sajtó igénybe vétessék.

A szervezés, és ha ez szükséges, ujrászervezés, a helyes irányu és nivóju vezetés biztosítására a mér- nőkkar és bányahatóság bevonásával történhetnék úgy, amint azt egyes egyesületi tagok óhajtják is. Ez esetben a vezetés a következő képet mutatná:

1. elnökül magasrangu és agilis férfi nyerendő meg s mellette

SZIVATTYUKAT ÉS MÉRLEGEKET

gyárt mint különlegességet és legnagyobb raktárt tart épület- és diaphragma-szivattyukban ■ ■ ■ Árjegyzék ingyen és bérmentve

Garvenswerke Wien, II., Handelsquai 130

2. társelnökül egy altiszt szerepeljen,
3. alolnők sorában a három szakmérnök és altiszt képviselői szerepelnek, így: alelnökök: egy bányá-, egy vas vagy fémkohómérnök és egy bányahatósági főtisztviselő párhuzamban,
4. egy bányá-, egy kohó- és egy bányahatósági altiszt,
5. választandó titkárukl egy mérnök,
6. pénztárnokul egy altiszt, és pedig úgy, hogy a titkárságot s illetve pénztárnokságot mellékfoglalkozásként honorárium nélkül láthassák el, ezeken kívül a könyvtáros és gazda szerepelhet a tisztviselők sorában némi honorárium mellett.

A központi választmányban csak altiszt szerepelhet, és pedig 20 szénbánya, 10 érc-, vas- és sóbánya, 10 vas-kohó, 5 fémkohó, 10 gyárüzemi és 5 bányahatósági altiszt, illetve tisztviselő.

Ezáltal a helyes irányu és nivós vezetést biztosítva látjuk. Anyagi tekintetben is biztosítani lehet és biztosítottnak látszik az egyesület működése, mert országos egyesülés révén legalább 1600 tagra lehet számítani és 6 koronás évi tagdíj mellett 9600 korona jövedelem várható. Ha e jövedelemhez 100 koronás örökalapítási összegek kamatait vesszük és ami egyelőre a nagy szám miatt problémátusnak, de egyáltalán nem kivihetetlennek látszik, 1000 ilyen alapítás lesz, ennek 5% kamataival az évi jövedelem 14—15.000 koronára volna tehető, amelyből, ha helyiség bérletre (2 szoba) 1000 koronát, tiszteletdíjakra és kiadásokra 3000 koronát s végül valamelyik közgazdasági lap mellékleteként megjelenő heti orgánusra magasan számítva 8000 koronát vesszünk, még mindig marad tartalékba helyezhető 2—3000 korona.

Vidéki szervezetek évi 1 koronás tagdíjjal létesíthetők volnának:

Petrozsény, Vulkán, Lupény, Vajdahunyad, Gyalu, Kalán, Kudzsir, Zalatna, Verespatak, Marosujvár, Szóvata, Deés, Kolozsvár, Nagyg, Boica, Brád, Akna-szlatina, Sugatag, Fernezej, Felsőbánya, Kapnikbánya, Nagybánya, Körmöcbánya, Selmechbánya, Homodlava, Salgótarján, Boglyasalja, Homoktereny, Tatabánya, P.-Vörösvár, Annavölgy, Csolnok-Tokod, Ajka, Pécsbányatelep, Somogy, Vas, Úszög, Szászvár, Nagymányok, Komló, Brennberg, Ózd, Bánszállás, Sajószent-Péter, Kaza, Disznóhorvát, Vashegy, Rákos-Hisnyóvíz, Rozsnyó, Suciabánya, Alsósajó, Dobsina, Pohozella, Zólyombrezó, Zólyom, Diósgyőr, Pereces, Prakfalva, Ötösbánya, Resicabánya, Oravica, Anina, Vrđnik stb. községek bányatelepein.

Amennyiben az anyaegyesület és vidéki szervezetek hasonló szellemben oldatnának meg az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületével, az alapszabályok szerkesztése sem adna sok dolgot, mert megfelelő módosításokkal annak szabályai elfogadhatók volnának.

Tudomásunk szerint a bányaaaltisztek a jövő hó folyamán Petrozsényben tanácskozára gyűlnek össze, e körülmény és altiszteink szellemi és anyagi gyarapodhatóságának előmozdítása, valamint bányá- és kohó-vállalataink helyesen felfogott érdeke, tehát az országos bányáipari érdek volt az, amely bányászaltiszteink petrozsényi összejövetelének szándékát és célját helyeslendő, kezünkbe adta a tollat. Egyesületben az erő! Semmi sem lehetetlen, csak ne legyünk tehetetlenek! Meg vagyunk győződve, hogy a kitartás és összetartás, valamint a szilárd akarat eredményhez fog vezetni. Az eszmét felvetettük, gondolkodjanak rajta, akiket elsősorban illet: az altisztek, és nézetüket, illetve véleményüket közöljék *A Bánya* szerkesztőségével.

Jó szerencsét!

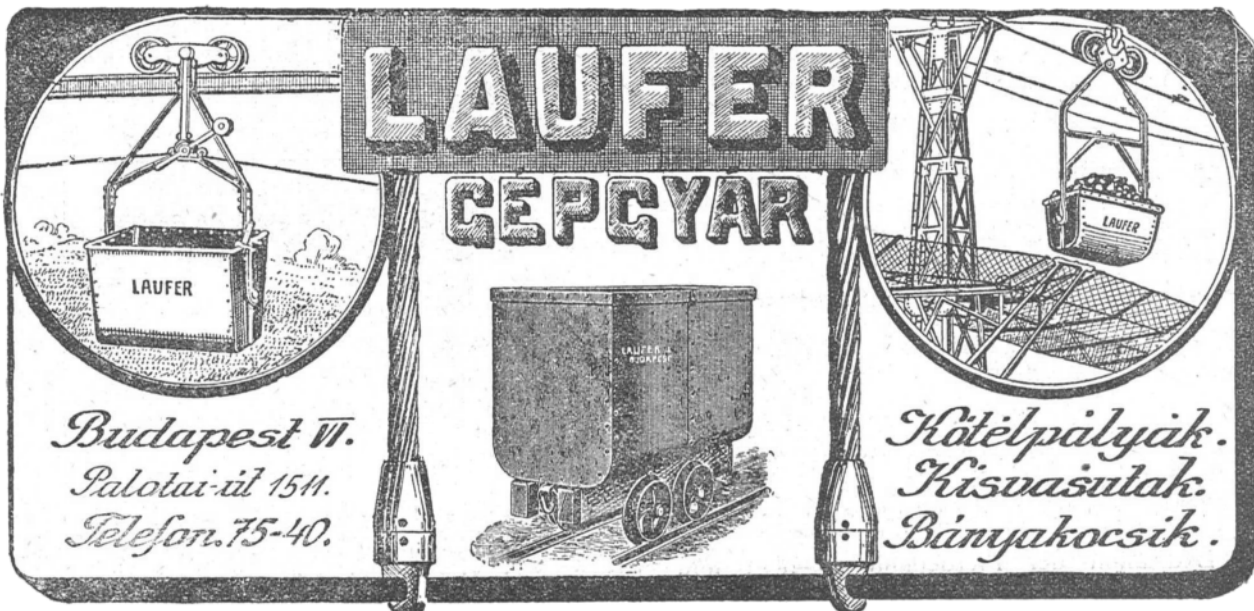
HAZAI HIREK.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter dr. Mészáros Dező végzett bányamérnök hallgatót a nagybányai m. kir. bányáigazgatósághoz a X. fizetési osztályba ideiglenes minőségű segédmérnöknek nevezte ki.

A bolgár állami szénbányák. Az a bankszindikátus, amely a bolgár kölcsönt perfektuálta, megkapta a bolgár állami szénbányák üzemét. A bányák átvételére s az üzem nagyobb mérvű folytatására külön társaság fog Szófiában alakulni „Société Nationale d'Exploitation de Mines“ címen. Üzembe veszik a perniki és bobowi szénbányákat, esetleg még egy harmadikat is. A bolgár jegybank s a bolgár mezőgazdasági bank az alaptőke 30 százalékát fogja jegyezni. Az igazgatóságban is helyet kap a bolgár nemzeti bank, a bolgár mezőgazdasági bank igazgatója s a dette publique bulgare igazgatója is. Az elnökök egyike a bolgár nemzeti bank igazgatója lesz. A nyereségfelosztás következőleg történik: először is levonatik öt százalék a tartalékalapra, nyolc százalékot kapnak a részvényesek a befizetett részvénytőke után, azután jönnek a tantiemek, a még fennmaradó nyereségből 50 százalék a bolgár államkincstáré, 50 százalék a részvényeseké. A bolgár kormány kötelezettséget vállalt, hogy a bolgár államvasutak számára átvegyen évente 150 000 tonna szenet a mostani önköltségi áron felül husz százalékkal. Ez a husz százalék a társaság nyeresége. Az önköltségi árban azonban már az amortizáció befoglaltatik. A szerződés csak akkor érvényes, ha a részvénytársaság 1916 április 16-áig megalakul.

Angol szén Fiumében. Fiume város tanácsa nemrég pályázatot hirdetett a városi közműveknek évi szén-

**LAUFER
GÉPGYAR**

*Budapest VII.
Palotai-ut 15A.
Telefon. 75-40.*

*Hőtelpályák.
Kisvasutak.
Bányakocsik.*

szükségletére. A versenytárgyalásra három ajánlat érkezett: az Atlantica hajózársaságé, a Donati és Figli triezzi cégé és a Mariasserich fiumei cég ajánlata. A cégek a pályázat értelmében 12 ezer tonna angol szénre tettek ajánlatot.

Szállítások. *Szivattyu.* A Máv. igazgatósága a kolozsvári mülhely részére szükséges 3 db egyenként és óránként 100 m³ teljesítményű szivattyunak és egy teljes vízvezetési csőhálózatnak szállítására nyilvános pályázatot hirdet. A szállítandó tárgyak mennyisége és minősége az ezen szállításra vonatkozó műszaki leírásban van feltüntetve. Az ajánlatok „Ajánlat a 186 959/914. számhoz” felirással ellátott borítékban elhelyezve, legkésőbb 1914. évi augusztus hó 14-ig a m. kir. államasutak mülhelyi osztályánál (Budapest, VI., Andrássy-ut 73—75 szám, IV. emelet 30. ajtó) nyújtandók be.

Eternit-lemez. A dési kir. törvénykezési épületnél és fogháznál szükséges „Eternit” lemez tetőfedési és egyéb helyreállítási munkálatok vállalatba adása céljából augusztus hó 6-án a kir. törvényszék elnöki irodájában nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Terméskő. A földművelésügyi miniszterium a Maros folyó szeged—makói szakaszának szabályozásánál szükséges 16.800 tonna rostált kötőrmelék, 54 000 tonna I-ső oszt. terméskő és 30.000 m³ II od oszt. terméskőnek évenként egyenlő részletekben leendő szállítására névbe augusztus hó 13-án Budapesten, a m. kir. földművelésügyi miniszterium V. B. osztályának (V., Sziget utca 5—7. sz. a. II. em.) tanácsstermében nyilvános zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Szabadalmi bejelentések. *Az osztrák szabadalmi közlöny július 15-iki számában a következő szakbavágó szabadalmi bejelentések vannak közzétéve:* A 10882—12. alapszám. Gembarzewski Domonik mérnök, Lembergben, és Styber Zygmunt mérnök, Boryslavban. „Eljárás furólyukak fenekének öblítésére és a furólyapad felszállítására lökőfurásnál.” 1912. dec. 12.

Német szabadalmi közlöny július 15-iki száma. St. 17927. alapszám. Stephan, Frölich & Klüpfel cég, Scharleyben (Szilézia). „Csővezeték kiváltképpen öblítő berakáshoz.” 1912. nov. 18. — St. 19308. alapszám. Stephan, Frölich & Klüpfel cég, Scharleyben (Szilézia). „Öblítő berakásod.” 1913. dec. 27. — Sch. 44946. alapszám. Schoeller & Co. cég, Majna melletti Frankfurtban. „Berendezés az atmoszféra gáztartalmában végbemenő változásoknak önműködő szemléltetésére”, melynél valamely porózus lemezzel lefödött difuziókamrában létrejövő ritkítás vagy nyomástöbblet valamely folyadékkal töltött barometercsővön válik láthatóvá. 1913. szept. 27. — Sch. 46745. alapszám. Schoeller & Co. cég, Majna melletti Frankfurtban. „Berendezés az atmoszféra gáztartalmában végbemenő változásoknak szemléltetésére”, melynél a nyomásváltozások valamely porózus lemezzel lefödött kamra segítségével egy nyomásmérő műszer által jeleztetnek. 1913. szept. 27.

DEUTSCHER BERICHT.
INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Durch die politischen Verhältnisse sehen wir uns leider gezwungen den Umfang unseres Blattes bis auf Weiteres zu beschränken, da unsere Mitarbeiter Ihrer Pflicht an der Grenze folgen müssen und aus demselben Grunde unsere Druckerei nicht die ganze Arbeit leisten kann. Wir bitten unsere hochgeschätzten Leser um gütige Entschuldigung und wird das Blatt, sobald es die Ereignisse wieder erlauben, im vollen Umfange erscheinen.

Investitionen bei der Borsoder Kohlenbergbau Aktiengesellschaft. Die genannte Aktiengesellschaft beschloss folgende Investitionen vorzunehmen: bei dem Betriebe in Sajószentpéter einen neuen Schleppebahn. Die Mündung des Schleppebahnschachtes wird bei der Endstation der Pferdebahn angelegt und erreicht bei 150-igem Einfall nach 175 Metern das

Kohlenlager. Der Schacht wird für elektrische Förderung eingerichtet. Von der Rampe des Alfred-Schachtes bis zum Schleppebahnschacht wird eine neue Pferdebahn gebaut. Ausserdem werden noch einige kleinere Investitionen gemacht und zwar werden besonders die Pumpenanlagen vergrößert und neue Pumpen angeschafft.

Ankauf ungarischer Bergwerke durch ein Wiener Konsortium. Ein Wiener Konsortium hat die zum Koburg-Kohárschen Fideikommiss gehörenden Garamer, Sztraczenaer, Pokorellaer und Dobsinaer Bergwerke angekauft. Das Konsortium gründet zum Betriebe der Bergwerke eine Aktiengesellschaft mit einem Aktienkapital von sechs Millionen Kronen.

Städtische Basaltgrube. Einige ungarische Städte haben sich zusammengetan und beschlossen eine eigene Basaltgrube anzukaufen, wegen der steigenden Teuerung der Basalte und auf diese Weise den Eigenbedarf billig eindecken zu können. Die Delegierten der Stadt Szeged und Debreczen hatten umlängst eine Unterredung in Miskolcz mit den dortigen kompetenten Stadtbehörden, und wurde hier die Notwendigkeit eines derartigen Ankaufes festgesetzt und beschlossen den Kauf auf Basis einer Aktiengesellschaft zu perfektuieren. Der Bürgermeister der Stadt Miskolcz referierte die eingelaufenen Offerten und besichtigten die Delegierten an Ort und Stelle einige Basaltgruben.

KOVÁCSOLT VAS
ROHASZKRENYEK

MAGYAR SZELLŐZŐ MŰVEK
Telefon József 26-56. **BUDAPEST, VII., ARÉNA-ÚT 80.**

VALÓDI
PERSA SZŐNYEGEK
minden létező minőségben, színben és méretben.
≡ NAGY VÁLASZTÉK! ≡
≡ OLCSÓ SZABOTT ÁRAK! ≡
≡ TELEFON-SZÁM 140-64. ≡
POLGÁR HUGÓ ÉS EMIL
Budapest, V., Erzsébet-tér 18. (Sas-u. sarok).

BÁNYÁSZATI TALÁLmányok.

Rova'vezető **Gusztáv Béla** okl. gépészmérnök, hites szabadalmi ügyvivő.

Hidraulikus cement nagyolvasztó salakból. Az alábbi eljárás szerint jófajta cement alitható elő nagyolvasztó salakból, amelyhez mész és bizonyos sók adagolandók. Az ilyfajta ismert eljárásoknál a keveréket zsugorodásig vagy ümlesztésig hovitik é ezt követőleg a kívánt finomságig őrlik és szítá'ják. Egy újabb eljárásnál a finommá őrít salakot a száraz adalékokkal mechanikailag elkoverik, körülbelül 900° C. hőfoknak vetik alá, mire vegyi folyamat útján nagyértékű hidraulikus tulajdonságokkal fölrüházott cementet kapunk, minden további őrlés mellőzésével. Ennél az eljárásnál az égetés folyamán gőzkeverék bevezetése által égethető el a salak kéntartalma és az kénsavvá való további földolgozás számára hasznosítható.

A jelen eljárás szerint már most a szükséges alkáliloridek, aluminium- és magnéziumsók szükséges adalékait vizes oldatban vezetjük be, miáltal az egyes alkatrészek rendkívül jó keveredését és nagy egyenletességét é'jük el. A vizes sóoldatot megőrlés előtt vagy után adagolhatjuk a salakhoz. Az első esetben a granulált salakot oly nedvesen használjuk föl, ahogy a vízfürdőből kapjuk, a sóoldat al itatjuk és csak ezután száritjuk, megőröljük, megszítá'juk és mintegy 850—1000° C. hőmérsékleten gőz levegőkeverék bevezetése mellett égetjük. A fönt ismertett eljáráshoz képest itt azt a műszaki hatást é'jük el, hogy a nedves salakot nem kell kétszer száritanunk.

Egy második esetben a salakot először száraz állapotban finommá őröljük, megszítá'juk és csak ezután itatjuk sóoldattal, mire a keletkezett pépet a komencébe helyezük és a fönt ismertett módon megszáritjuk. Ennél a nedves eljárásnál az erősen higrosz ópikus sók száritása is eleik, mely csak nehézségek leküzdése árán volt foganasítható.

Lényeges az új eljárásnál az a körülmény is, hogy a nedves salakpépnek boltásokba való behelyezése folytán a szulfidek termelésére szükséges gőzöket magából a keverékből kapjuk, úgy hogy csak nagy kéntartalommal bíró salakoknál kell az égetés végén vizgőzöket kívülről bevezetünk. A kontaktussók, melyeket adalékok gyanánt alkalmazzuk, csak igen csekély, pl. 3 százalékos mennyiségben szükségesek, miért is a vizes oldatnál csekély mennyiségű viz is elegendő. Az égetés tartama ezért a kontaktussóknak vizes oldatban való hozzáadása által csak csekély mértékben hosszabbodik meg, ezzel szemben azonban az o'zetes száritást elkerüljük.

Az új eljárásnál éppen úgy használható friss, granulált, mint már kihült salak, melyet a malomban finommá őrölnek és megszítá'nak. Így tehát régi salak-hogyok is földolgozhatók, anélkül, hogy a végtermék jósága ezáltal szenvedne. Az értékes melléktermék miatt a nagy szulfidtartalmu salak alkalmazása a legkedvezőbb, a salakot ezután mészadalékkal vagy anélkül vizes sóoldatokkal itatjuk és a boltásokba vagy forgó komencékbe hozzuk. Az égetés alatt légáramot vezetünk el a réteg fölött, mely a ként kénhidrogén alakjában levezeti, melyet később kénsavvá dolgozhatunk föl.

MODERN SZÁLLÍTÓGÉPEK

TELEFON
161 34.

GUST-ÉS SZÉKELY

SCHWEIGER-GYULA
MÉRNÖKI-IRODA
BUDAPEST-V. BATHORY-U. 9-12

VONTATÓMŰVEK-KÖTÉLPÁLYÁK BÁNYABERENDEZÉSEK

(1183/52)

Ha érdeklődik, vagy ha rendel, sziveskedjék „A Bányára” hivatkozni!

Luftfilter

baut als
besondere
Spezialität

G. A. Schütz

Maschinenfabrik
Abt.: Luftfilterbau

Wurzen, Sa.

OBERURSELI
motortársaság K. F.

Oberurseli-lokomotivok
benzin-, benzol- és spiritusz-üzemre.]
Bánya-, mezeli és rendezői vasutakra.
A legújabb bányarendőri előírásoknak megfelelőleg.

Wien VI/1 Gumpendorferstr. 72.

(1218/33)

**KÉMÉNYÉPÍTÉS
KAZÁNFALAZÁS**

URBANITZKY REZSŐ
ÉPÍTÉSZ MÉRNÖK • BAU-INGENIEUR
BUDAPEST VII. KIRÁLY U. 69.
TELEFON 48-91.

**SCHORNSTEINBAU
KESELMAUERUNG**

≡ **Állandó** ≡
gépkiállítás!

Tégla- és cserépgyártó-
= gépek. =
Kályhaiari berendezések.

**A Roscher-gépgyár
Görlitz vez. képviselője:**

**Erdélyi Henrik
és Társa**

mérnöki iroda, körkemen-
cék és téglagyárak beren-
= dezésére. =

BUDAPEST,
VII., Király-utca 69. sz.
TELEFON 48-91

**Lubinus
Stein & Co**

*Spezialfabrik
gesundheitstechnischer
Anlagen und Apparate*

Kattowitz's

*Entwurf und Einrichtung
kompletter
Centralheizungs-
und Lüftungsanlagen*

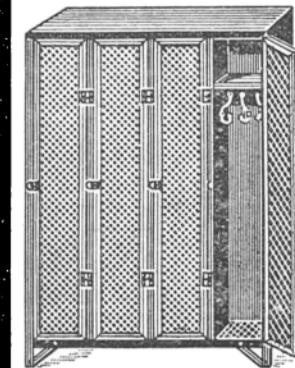
*Warmwasserbereitungen
Brause- und Wannenbäder
Arbeiter-Wascheinrichtungen*

*Dampfkoch- und
Wärmeeinrichtungen*

*Kleideraufzugsanlagen
nach eigenen Systemen für
Bergwerke und Fabriken*

*Massenklosetanlagen
Fäkalien-Klärgruben*

Kataloge zu Diensten

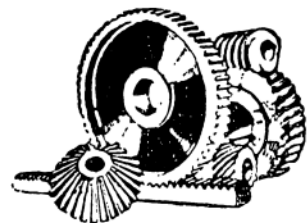
*Massenfabrication
eiserner
Arbeiterkleiderschränke*

Első magyar präciziós fogaskerékgyár

Benkő és Gyémánt

Gyár és iroda: BUDAPEST, Angyalföld,
Jász-utca 33. szám.

≡ TELEFON 114-36. ≡

Gyárt automatikusan mű-
ködő gépekkel: Nyersbőr-
kerekeket. Homlokkerekeket
és fogasruddal. Kúpkerekeket.
Csavarkerekeket. —
Csigák rekeket. — Elvállal
keréktetek präciziós marását és gyalulását a leg-
olcsóbb árak mellett. — Kivánatra költségvetéssel
készséggel szolgálunk és mérnökünket díjtalanul kiküldjük.

Kábelgyár r.-t. Pozsony.

Szigetelőcsőgyár: Fekete és fémpáncélos szigetelő-
csövek. Szerelési tartozékok és szerszámok. **Kábel-
gyár:** Mindennemű szigetelt vezeték alacsony és ma-
gas feszültségre. Páncélos ólomkábelek. **Gummi-
gyár:** Elektrotechnikai gummianyag. **Gummi-
gyár:** Hő-
és tűzálló szigetelő anyagok koménygummi pótlására.
Gummon-, fix-, pulvilitből készült és bármely alakban
sajtolt szigetelő tárgyak fémrészekkel és azok nélkül.

≡ **Érdeklődőknek szívesen küldjük árjegyzékeinket.** ≡

Budapesti iroda: V., Rudolf-tér 5.

(1190/52)